

ORDU ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Sayı:1

EYLÜL - 2023

e-ISSN: 3023-4158

by_mkync

**ORDU ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ**

Eylül/ September - 2023 Yıl/ Year: 1 Sayı/ Issue: 1

**THE JOURNAL OF ORDU UNIVERSITY FACULTY OF
THEOLOGY**

**HAKEMLİ DERGİ
REFEREED JOURNAL**

ORDU ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ
THE JOURNAL OF ORDU UNIVERSITY FACULTY OF THEOLOGY

e-ISSN: 3023-4158

Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, ulusal, hakemli bir dergidir.
The Journal of Ordu University Faculty of Theology is an national, peer-reviewed journal.

İmtiyaz Sahibi / Owner of the Journal

Prof. Dr. Orhan BAŞ- orha.bas@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Medical, Ordu.

Baş Editör / Chief Editor

Dr. Öğr. Üyesi Yunus YAZICI- yunus_yazici61@hotmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Sayı Editörü / Issue Editor

Dr. Öğr. Üyesi Orhan İYİBİLGİN- o.iyibilgin@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Mizanpaj Editörü / Layout Editor

Arş. Gör. Mehmet KOYUNCU- mehmetkoyuncu@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Alan Editörleri / Field Editors

Doç. Dr. Kasım KOCAMAN- kasim.kocaman@dpu.edu.tr
Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Islamic Studies, Kütahya.
Dr. Öğr. Üyesi Hızır HACIKELEŞOĞLU- hizirhacikelesoglu@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk DAĞLIOĞLU- ufuk.daglioglu@beun.edu.tr
Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Theology, Zonguldak.
Dr. Öğr. Üyesi Yasin ERDEN- yasinerden@sakarya.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Öğr. Gör. Gülbahar AVCI- gulbaharavci404@gmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Ali AKDOĞAN- aliakdogan@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Prof. Dr. Sadık KILIÇ- sadikkilic@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Prof. Dr. Mehmet Kenan Şahin- msahin@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

- Prof. Dr. Cenan KUVANCI-** cenankuvanci@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Doç. Dr. Hasan TANRIVERDİ-** hasantanriverdi@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Doç. Dr. Şevket PEKDEMİR-** sevketpekdemir@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Doç. Dr. Sait KAR-** saitkar@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Doç. Dr. Hatice ÇUBUKÇU-** haticecubukcu@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Dr. Öğr. Üyesi Cemal SANDIKCI-** cemalsandikci@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Dr. Öğr. Üyesi Feridun TEKİN-** feriduntekin@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Dr. Öğr. Üyesi Samet KARAHÜSEYİN-** sametkarahuseyin@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
- Dr. Öğr. Üyesi İdris ERTÜRK-** idriserturk@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu

Danışma Kurulu / Advisory Board

- Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM-** ahmetyildirim@aybu.edu.tr
Ankara Yıldırım Beyazıt University, Islamic Studies, Ankara.
- Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM-** enbiyayildirim@ankara.edu.tr
Ankara University, Faculty of Theology, Ankara.
- Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE-** kozkose@cumhuriyet.edu.tr
Cumhuriyet University, Faculty of Theology, Sivas.
- Prof. Dr. Üzeyir OK-** uzeyir.ok@ihu.edu.tr
İbn Haldun University, Faculty of Humanities and Social Sciences, İstanbul.
- Prof. Dr. Ali SOULI-** Zeytouna2001@yahoo.fr
Zaytouna University, Tunus
- Prof. Dr. Hüseyin ÇELİK-** hcelik@adiyaman.edu.tr
Adıyaman University, Faculty of Islamic Studies, Adıyaman.
- Prof. Dr. Nurettin GEMİCİ-** ngemici@istanbul.edu.tr
İstanbul University, Faculty of Theology, İstanbul.
- Prof. Dr. Casim AVCI-** casimavci@hotmail.com
Marmara University, Faculty of Theology, İstanbul.
- Prof. Dr. Mehmet DİRİK-** mehmet.dirik@ikcu.edu.tr
Kâtip Çelebi University, Faculty of Theology, İzmir.
- Prof. Dr. Suat ERDEM-** suat.erdem@bozok.edu.tr
Yozgat Bozok University, Faculty of Theology, Yozgat.
- Prof. Dr. İbrahim BAZ-** ibrahim.baz@hotmail.com
Şırnak University, Faculty of Theology, Şırnak.
- Prof. Dr. Ömer ÖZPINAR-** oozpinar@erbakan.edu.tr
Necmettin Erbakan University, Faculty of Theology, Konya.
- Prof. Dr. Abdulcebbar KAVAK-** akavak@karabuk.edu.tr
Karabük University, Faculty of Theology, Karabük.
- Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN-** mehmetshahin@akdeniz.edu.tr
Akdeniz University, Faculty of Theology, Antalya.
- Doç. Dr. Yusuf ŞEN-** ysen@bayburt.edu.tr

Bayburt University, Faculty of Theology, Bayburt.
Doç. Dr. Halim GÜL-halimgul@karabuk.edu.tr
Karabük University, Faculty of Theology, Karabük.
Doç. Dr. Rabiye ÇETİN- rceetin@ankara.edu.tr
Ankara University, Faculty of Theology, Ankara.
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YEMENİCİ- ahmetyemenici@aybu.edu.tr
Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Islamic Studies, Ankara.

Hakem Kurulu / Referee Board

Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, en az iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanmaktadır. Hakem isimleri gizli tutulmakta ve yayımlanmamaktadır. **The Journal of Ordu University Faculty of Theology** have used the system of double-sided blind arbitration that has the duty of at least two arbitrators. The names of the arbitrators have been hidden and not published.

Türkçe Dil Editörü / Turkish Language Editor

Arş. Gör. Süheybe Rahme YILDIRIM- suheyberahme@outlook.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Arş. Gör. Hamide Hale GÖK- halehamideerdem@gmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Arş. Gör. Hilal ANIK- hilalanik@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Arş. Gör. Raziye SAYAR- raziyesayar@gmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Arş. Gör. İsa EREN- erenisa29@gmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Öğr. Gör. Mustafa HATİPOĞLU- meynir63@hotmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Arapça Dil Editörü / Arabic Language Editor

Öğr. Gör. Sümeyye Halime NAS- sumeyye.halime.tr.ar@gmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

İngilizce Dil Editörü / English Language Editor

Arş. Gör. İbrahim Furkan GÜVEN- ibrahimfurkanguven@hotmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.
Arş. Gör. Mahmut Zahit ERGÜN- mahmutzergun@odu.edu.tr
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Almanca Dil Editörü / German Language Editor

Öğr. Gör. Yağızhan GENÇ- genc_oguzhan_007@hotmail.ch
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Farsça Dil Editörü / Persian Language Editor

Dr. Arş. Gör. Aslınur Özcan KOCABEY- aslinurozcan.tie@gmail.com
Ordu University, Faculty of Theology, Ordu.

Kapak Tasarım/ Cover Designing

**Mehmet KOYUNCU
Fatih Cihad ANGIN**

İrtibat / Contact

T.C. Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, T.C. Ordu Üniversitesi Cumhuriyet Yerleşkesi,
PK: 52200.
Altınordu/Ordu, TÜRKİYE
e-posta: oduifd@odu.edu.tr

Ordu 2023®

**ORDU ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ / THE JOURNAL OF ORDU
UNIVERSITY FACULTY OF THEOLOGY**

e-ISSN: 3023-4158

Sayı: 1 (30 Eylül 2023) - Issue: 1 (30 September 2023)

İÇİNDEKİLER | CONTENTS

EDİTÖRDEN | FROM EDITOR

Takdim | Presentation

ARAŞTIRMA MAKALELERİ | RESEARCH ARTICLES

**İmam Hatip Okulları: Türk Eğitim Sistemindeki Yeri, Amaçları ve Program Yapısı
Temelinde Sorunları (3-30)**

*Imam Hatip Schools: Their Problems on the Basis of the Place in Turkish Education System, the
Aims and the Curriculum Structure*

Mehmet KOYUNCU

**İhtiyaç Odaklı Kur'an Kursu Öğretim Programının Öğretici Görüşlerine Göre
Değerlendirilmesi (31-62)**

*Evaluation of the Needs-Based Qur'an Course Curriculum According to the Opinions of the
Instructors*

İrfan SEVİNÇ

Hız. Âdem Kıssasının İşârî Yorumu (Bursevî Örneği) (63-86)

The Ishari Interpretation of Prophet Adam' Parable (Bursevî Example)

Zafer YILMAZ

Hatâyî Divan'ında Zâhid (87-102)

Zâhid in Khaṭā'î's Dīwān

Semire ARSLAN

Ayrılkçı Zihnin Ürünü: Selefilik-Vehhâbilik İlişkisi Meselesi (103-136)

The Product of The Separatist Mind: The Issue of The Salafism-Wahhâbism Relationship

Ahmet YAĞDI

Antik Mısırda IV. Amenhotep (Akhenaton) Döneminde Sosyokültürel Dini Yapı (137-149)
Sociocultural Religious Structure in Ancient Egypt During The Reign of Amenhotep IV
(Akhenaton)
Enes CEBECİ

ÇEVİRİ MAKALELERİ | TRANSLATE ARTICLES

el-Ahtal'ın Şiirinde Kur'ân-ı Kerîm Kıssalarının İzleri (150-168)
Traces of The Qur'an Parables in al-Ahtal's Poems
Sedat TUNA

Japonya'daki İslam Tarihi'nden Bakışla Japon Maneviyatı (169-190)
Japanese Spirituality With a Viewed From Islamic History in Japan
Yetkin KARAOĞLU

KONFERANS BİLDİRİLERİ | CONFERENCE REPORTS

İdeal Genç Nesil ve Sevginin Gücü (191-218)
İdeal Young Generation and The Power of Love
Sadık KILIÇ

KİTAP DEĞERLENDİRMESİ | BOOK REVIEW

Garb Menba'larına Göre Garb Medeniyetinin Menba'ı Olan İslâm Medeniyeti (219-224)
Yazar İsmail Hami Danişmend (İstanbul: Yağmur Yayınevi, 1983), 7. Baskı, 79 s.
Veysel ÖZ

“Nûn, Kaleme ve kalemin yazdıklarına andolsun...” (Kalem Sûresi 68/1)

İnsanı var eden ve ona bilmediklerini öğreten, ona kalemle yazmayı öğreten Allah’a hamd, ilmi ve hikmeti ümmetine miras bırakan resulüne salât, O’nun izini takip ederek ilme, hikmete ve bilgiye hizmet etme yolunda gayret sarf eden ilim erbabına selem edip O’nun adıyla başlar, ilmî ve akademik alandaki hayırlı hedeflerimize ulaşmayı murad ederiz.

İnsan, yaratılmış varlıklar içerisinde düşünebilen, öğrenmeye açık olan, merak eden, kâinatı gözlemleyen ve elde ettiği bilgileri nesilden nesile biriktirerek aktaran yegâne varlıktır. Bunu yaparken de kimi zaman sesi ve sözü, kimi zaman yazıyı ve beden dilini kullanır. Ancak şu bir gerçektir ki, bilginin aktarılmasında yazının önemi azımsanmayacak kadar çok ve bir o kadar da önemlidir. İnsanoğlu medeniyetini bilgi ve hikmet üzerine inşa etmiştir. Bu da yazıyla hızlanmış ve gelişmiştir. Yazı, çağımızın en temel iletişim aracı olmuştur. Bilgi, ilim ve hikmet yazı sayesinde nesiller boyu aktarılmıştır.

Bilginin üretildiği, yorumlandığı, işlendiği ve yeni yeni fikir ve düşüncelerin ortaya çıktığı evrensel bir bakış açısı kazandıran Üniversiteler de bilgi paylaşımlarını yazılı materyalleri kullanarak gerçekleştirmektedirler. Bu anlamda ülkemizin genç üniversiteleri arasında yer almakla birlikte her alanda bilimsel, teknolojik ve çağdaş imkanları kullanarak bilgi ve ilim üretmeyi amaç edinmiş olan Ordu Üniversitesi de akademik alanda pek çok dergi çıkarmakta ve ürettiği bilgiyi paylaşmaktadır. Bizler de İlahiyat Fakültesi olarak bu sahaya katkı sağlamak, akademisyenlerimizin kendilerini geliştirmelerini, fikirlerini, araştırmalarını ve ilmî birikimlerini paylaşılabilecekleri, dinî, sosyal ve beşerî alanlarla ilgili çalışmalarını yayımlayabilecekleri bir akademik dergi çıkarmayı hedefledik.

Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Mart ve Eylül olmak üzere yılda 2 sayı olarak yayımlanan akademik, uluslararası ve hakemli bir dergidir. Yayın dili Türkçe olmakla beraber diğer dillerde de (İngilizce, Arapça ve Farsça) yapılan çalışmalar kabul görmektedir. Dergi, dini araştırmalar alanına dair (Sosyal ve Beşerî Bilimler/Din) makale, kitap kritiği ve sempozyum değerlendirmesi gibi çalışmaları yayınlamayı ve kamuoyu ile paylaşarak bilime katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Derginin hedef kitesini akademisyenler, araştırmacılar, lisansüstü öğrenciler ve ilgili akademik kurum ve kuruluşlar oluşturmaktadır.

Dergimizin kuruluşuna ve yayın hayatına başlamasına katkıda bulunan Ordu Üniversitesi eski rektörü Prof. Dr. Ali AKDOĞAN’a, dergimizin imtiyaz sahibi Ordu Üniversitesi Rektörü ve İlahiyat Fakültesi Dekan vekili Prof. Dr. Orhan BAŞ’a, ayrıca, teknik destek sağlayan Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN’e, danışman hocalarımıza, yönetim kurulumuza, alan, dil ve mizanpaj editörlerimize, hakemlerimize ve katkı sunan tüm yazarlarımıza ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Yunus YAZICI

Editör

Takdim

Bir toplumda iyi eğitilmiş insanlar, kalkınmayı hızlandırıcı ve üretici bir görev üstlenmektedir. Nitelikli ve kaliteli insan yetiştirmenin de en önemli yolu şüphesiz ki nitelikli donanımlara ve sisteme sahip iyi bir eğitimi almaktır. Bu nedenle üniversiteler ülke, bölge ve şehir kalkınmasında önde olan üst düzey eğitim kurumlarıdır. Ordu Üniversitesi, toplum içerisinde insanların bilgilerini artıran ve daha nitelikli hale getiren bir kurum olduğu kadar, ekonomik ve sosyal kalkınmanın bir sonucu olarak da artan maddi ve manevi alandaki talebi karşılayarak bireylerin yaşam seviyelerini yükselten ve bu konuda yeniliklerin öncüsü olmayı hedefleyen bir kurumdur. Üniversitemiz, bugün toplumumuzun temelini oluşturan eğitimin, kalkınma için bir güç ve değer kaynağı olmasından hareketle nitelikli bireyler yetiştirmeyi, içinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağında, toplumumuzun sahip olduğu eğitimin niteliğini artırma noktasında sürekli kendini yenilemeyi amaçlamaktadır.

İlahiyat Fakülteleri bu anlamda çok boyutlu çalışma alanlarına sahip yükseköğretim kurumlarıdır. Öncelikle bu kurumlar, dinin bilimsel yorumunu yaparak dini anlamda bilimsel bilgi üretmektedir. Diğer yandan ilahiyat fakülteleri, yükseköğretim sistemimiz içerisinde din eğitimi-öğretimi gerçekleştirilen kurumlardır. Buralarda aynı zamanda, yaygın din eğitimi alanına personel yetiştirilmektedir. İlahiyat Fakültelerinin eğitim-öğretim tarihimiz içerisinde önemli görevler icra ettiği bir gerçektir. Akademik ortamda bu fakültelerin gerçekleştirilmesi gereken görevler arasında, yükseköğretim düzeyinde din eğitimi ve öğretimi görevini yürütme, nitelikli proje ve araştırmalar gerçekleştirip bilim dünyasına kazandırma ve öğretim elemanları ile mezunlar vasıtasıyla toplumun dini ihtiyaçlarına cevap vermek de bulunmaktadır. Bu kapsamda ilahiyat fakülteleri yaygın din eğitimi alanının kurumsal yönü, ülkemiz insanının manevi bakımdan nitelikli bir biçimde geliştirilmesi açısından büyük bir önemi haizdir. Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 2012 yılında kurulduğu günden itibaren, söz konusu hizmetlerin gerçekleştirilmesini özveri ve titizlikle sağlamaya çalışmaktadır. Bununla birlikte gerek din hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde gerekse toplumu oluşturan bireylerin din konusunda bilgilendirilmesi, aydınlatılması, sosyokültürel gelişme ve dönüşümler çerçevesinde bireylerin ve toplumun ihtiyaç ve beklentilerini karşılamaya gayret göstermektedir.

Ülkemiz akademisinde ilahiyat fakülte dergileri akademisyenlerin makale düzeyindeki araştırmalarının görünür ve ulaşılabilir olmasını sağlayan, yazarların görüşlerini, araştırma bulgularını müzakereye açtığı ve böylece alanına katkı sağlamayı hedeflediği akademik yazın platformlarıdır. İlk sayısıyla yayın hayatına başlayan dergimiz ise bu amaçların yanında, başta İslami ilimler olmak üzere din, felsefe ve sanat alanlarında özgün ve objektif; dil, yöntem ve kaynak açısından donanımlı; doğru, tutarlı, etik ve objektif niteliklerine sahip araştırmalara yer vermeyi hedeflemektedir.

Bu vesileyle Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergimizin yayın hayatına başlamasını tebrik eder, hayırlara vesile olmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Orhan BAŞ

Rektör